

REGERINGSRÄTTENS DOM

Mål nr
1624-08

meddelad i Stockholm den 27 november 2009

KLAGANDE

AA

Ombud: Advokaten Staffan Olsson och jur. kand. Lisa Länta
Gärde Wesslau Advokatbyrå
Box 5208
102 45 Stockholm

MOTPART

Riksgäldskontoret
103 74 Stockholm

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Stockholms dom den 18 januari 2008 i mål nr 6227-07, se bilaga

SAKEN

Investerarskydd

REGERINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Regeringsrätten upphäver underinstansernas avgöranden och förklarar att AA har rätt till ersättning från investerarskyddet. Målet visas åter till Riksgäldskontoret för beräkning av ersättningens storlek.

Dok.Id 82044

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Wallingatan 2

Telefon
08-561 676 00
E-post: regeringsratten@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-12:00
13:00-16:30

YRKANDEN M.M.

AA yrkar att Regeringsrätten ska slå fast att han har rätt till ersättning från investerarskyddet samt att Regeringsrätten ska återförvisa ärendet till Riksgäldskontoret (Riksgälden) för prövning av storleken på ersättningen.

Han anför bl.a. följande. I målet är ostridigt att han, när CTA Lind & Co Scandinavia AB (CTA) försattes i konkurs, inte hade fått hela sitt tillgodohavande återbetalat och att han således hade inestående medel hos CTA. Detta tillgodohavande omfattas enligt kammarrätten inte av investerarskyddet eftersom CTA hade avslutat kontot den 30 juni 2003 och därefter ”återbetalat de medel bolaget betraktat som inestående”. Att utestänga honom från investerarskyddet på grundval av CTA:s ostridigt felaktiga återbetalning är både fel och inkonsekvent. Det bestrids att hans affärsrelation med CTA ska anses avslutad före CTA:s konkursutbrott eftersom CTA vid detta tillfälle fortfarande innehöll oredovisade medel som tillhörde honom. Det bestrids också att den omständigheten att en investerare har en fortlöpande affärsrelation med ett värdepappersinstitut vid institutets konkurs ensamt ska vara avgörande för bedömningen av om investerarens medel ska omfattas av skyddet.

De oredovisade medel han hade inestående hos CTA vid konkursen har kammarrätten vidare jämfört med en fordran på skadestånd vilken faller utanför investerarskyddets tillämpningsområde. Denna jämförelse är felaktig eftersom hans begäran om ersättning av investerarskyddet inte är någon begäran om ersättning för uppkommen skada. Han begär endast att omfattas av investerarskyddet på samma villkor som övriga investerare och få återbetalning av de medel han enligt dåvarande Insättningsgarantinämndens beräkningsmodell hade inestående hos CTA vid dess konkurs. Andra investerares inestående medel har inte betraktats som en fordran på skadestånd.

Riksgälden tillstyrker att ärendet, om Regeringsrätten skulle bifalla överklagandet, återförvisas till Riksgälden för prövning av ersättningens storlek.

Mål nr
1624-08

Riksgälden anför bl.a. följande. Det har visat sig att de kontobesked och behållningsrapporter som CTA lämnat till AA, och som slutredovisningen av AAs behållning grundade sig på, sannolikt var felaktiga. CTA:s bokföring och redovisning avseende den italienska verksamheten var mycket bristfällig och det finns goda skäl att tro att det redovisade resultatet var manipulerat. Enligt den metod Insättningsgarantinämnden valde för att fastställa hur stora de enskilda investerarnas inestående medel var vid konkursutbrottet, återstod medel tillhöriga AA som obetalda vid det tillfället.

Det framgår inte uttryckligen av vare sig av lagen om investerarskydd, dess förarbeten eller av investerarskyddsdirektivet att en investerare vid tidpunkten för konkursen måste ha ett aktivt konto eller på annat sätt ha en pågående affärsförbindelse med institutet för att investerarskyddet ska gälla. Enligt lagens ordalydelse synes det räcka att investeraren någon gång har anlitat institutet för att utföra en investerartjänst. Det torde vidare knappast vara givet att affärsrelationen ska anses avslutad, om ett konto avslutas utan att investeraren erhållit samtliga de tillgångar som institutet var skyldigt att redovisa. Detta gäller rimligen särskilt om institutet genom oriktiga uppgifter har vilselett investeraren att felaktigt tro att samtliga tillgångar återlämnats. En viktig del av investerarskyddets konsumentskyddande funktion skulle förloras, om enbart det förhållandet att ett institut har redovisat vad institutet påstår är investerarens inestående medel och tillgångar skulle beröva investeraren möjligheten att åberopa investerarskyddet avseende tillgångar som investeraren anser tillhör honom och som institutet innehar eller borde redovisa.

Samtidigt kan vissa problem kring garantimyndighetens skyldigheter och möjligheter till utredning av investerarens anspråk tänkas följa, om investerare tillåts att göra gällande krav avseende konton som ligger långt tillbaka i tiden. En annan fråga som kan uppstå är hur investerarskyddets regler förhåller sig till de eventuella andra regler som är tillämpliga i fråga om preskription av krav avseende ej redovisade medel och tillgångar.

SKÄLEN FÖR REGERINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Investerar skyddet regleras i lagen (1999:158) om investerar skydd. Lagen bygger på direktiv 97/9/EG om system för ersättning till investerare.

Enligt 3 och 7 §§ lagen om investerar skydd har en investerare rätt till ersättning från investerar skyddet, om ett värdepappersinstitut som tillhör skyddet försätts i konkurs och investeraren inte från institutet kan få ut finansiella instrument som tillhör investeraren eller medel som institutet tagit emot med redovisningsskyldighet i samband med att en investeringstjänst utförs.

Med investerare avses enligt 2 § 4 samma lag den som anlitat ett värdepappersinstitut för utförande av en investeringstjänst eller den för vars räkning tjänsten utförs. I artikel 1.4 i direktivet definieras investerare som varje person som har anförtrott ett värdepappersföretag pengar eller instrument i samband med en investeringstjänst.

Frågan i målet är om den som sagt upp sitt konto hos ett värdepappersinstitut innan institutet försattes i konkurs kan omfattas av investerar skyddet.

Regeringsrätten gör följande bedömning.

För att betraktas som investerare enligt lagen om investerar skydd uppställs inget annat krav än att man anlitat ett värdepappersinstitut för utförande av en investeringstjänst. Detta stämmer också överens med vad som följer av investerar skydds direktivet. Varken den svenska lagtexten eller direktivtexten ger således stöd för att en person vid konkursutbrottet måste ha kvar sitt konto hos institutet för att anses som investerare i de aktuella bestämmelsernas mening.

Att utestänga en person från rätt till ersättning enbart på den grunden att han före konkursen sagt upp sitt konto hos institutet skulle vidare strida mot bestämmelsernas syfte att skydda investerare och säkra förtroendet för det finansiella systemet (se punkt 4 i ingressen till investerar skydds direktivet). Så

Mål nr
1624-08

länge institutet inte före konkursen har fullgjort sin skyldighet att överlämna medel och finansiella instrument som omfattas av skyddet saknas anledning att behandla en sådan person på annat sätt än personer som hade kvar sina konton vid konkursutbrottet.

I målet är det numera ostridigt att CTA vid konkursutbrottet inte fullt ut hade återbetalat de medel som tillkom AA. Han har därmed rätt till ersättning från investerarskyddet. Det bör ankomma på Riksgälden att pröva ersättningens storlek.

Sten Heckscher

Nils Dexe

Annika Brickman

Kristina Ståhl

Anita Saldén Enérus

Peter Lif

Beredningschef

Avd. I

Föredraget 2009-11-03